BIJDRAGE van Jort Raemakers aan de Algemene Beschouwingen bij de behandeling van de begroting 2027-2030 in de gemeenteraad van Leudal op 3 november 2026

Voorzitter,

Twee jaar geleden sprak ik hier over een gemeente die levert. D66 droeg acht jaar bestuurlijke verantwoordelijkheid. We investeerden in scholen, voorzieningen en de toekomst van onze dorpen. Daar ben ik trots op……. En natuurlijk ging niet alles goed. Sommige projecten duurden te lang. Sommige plannen hadden beter gekund.

Vanavond bespreken we hier de plannen van Ronduit Open en Samen Verder. Deze coalitie belooft vast te houden wat werkt en te verbeteren wat nodig is. Dan is vandaag de vraag: wat houdt u vast? Wat wordt beter? En wanneer merken onze inwoners daar iets van?

Die duidelijkheid had moeten beginnen bij het begrotingsproces. De antwoorden op onze vragen en een belangrijk erratum (grote wijziging) kwamen één dag voor de commissievergadering. Dan moet de raad onder grote tijdsdruk uitzoeken wat er verandert. Ik dank de ambtenaren voor hun werk. Van het college verwacht ik dat het de gevolgen zelf helder uitlegt.

Wijzigingen begrijpelijk toelichten. Voldoende voorbereidingstijd voor de raad. Dat hoort gewoon bij zorgvuldig bestuur.

Want deze begroting laat op wezenlijke punten de keuzes nog open. Beleidsarm, noemen we dat. Maar de vragen van onze inwoners zijn heel concreet.

Vanavond gaat D66 daarom in op twee zaken: 1. Wie profiteert van uw lastenverlichting? En 2. wat zijn eerder gemaakte afspraken en besluiten nog waard?

Voorzitter,

De coalitie heeft vijf miljoen euro gereserveerd voor lastenverlichting. De eerste stap wordt een verlaging van de afvalstoffenheffing. Volgens de voorlopige berekening gaat het voor een gemiddeld huishouden om ongeveer 59 euro ten opzichte van het kostendekkende tarief. Gemeentebreed kan daarmee al ongeveer een miljoen euro gemoeid zijn.

Uiteraard zijn inwoners blij met een lagere rekening. Veel huishoudens voelen iedere prijsstijging. Maar juist daarom moet je goed kijken WIE je hiermee helpt.

Een huishouden dat volledige kwijtschelding krijgt, betaalt die heffing al niet. Een lager tarief levert dat huishouden geen voordeel op. Terwijl juist daar iedere euro telt.

We weten dit. Het is eerder gebeurd bij een korting op het vastrecht. Dan kan de wethouder deze groep toch niet opnieuw overslaan? Klopt het, dat het hier over zo'n 300 huishoudens gaat?

En zeggen dat deze inwoners, die het het hardste nodig hebben, al kwijtschelding krijgen, is geen antwoord op de vraag hoe ZIJ NU geholpen worden door deze lastenverlichting.

Daarom vraagt D66 aan het college: zorg bij uw voorstel in december dat ook huishoudens met volledige kwijtschelding daadwerkelijk profiteren. Bent u bereid daarvoor een concreet voorstel voor te leggen?

Daarnaast willen wij het volledige verhaal over die vijf miljoen. In de begroting blijft de reserve alle jaren op vijf miljoen staan. De aangekondigde korting is daarin nog niet als onttrekking verwerkt. De precieze uitwerking volgt later.

Maar hoeveel wilt u volgend jaar gebruiken? Waarvoor is het restant bestemd? En wat gebeurt er met de rekening als deze tijdelijke reserve op is?

Na het erratum blijkt het structurele overschot voor 2027 nog maar 1,3 miljoen euro, waar eerst 4,7 miljoen euro stond.

Het beeld van onze financiële ruimte was blijkbaar te gunstig. We willen graag horen van de wethouder of dit in het verleden niet al eerder is voorgekomen en of de leden van het college verantwoordelijkheid nemen voor mogelijke systeemfouten nu en in de toekomst?

Voorzitter,

Dan de tweede vraag: kunnen inwoners nog bouwen op wat deze raad heeft besloten?

Neem het accommodatiebeleid. Dat hebben we na jaren van voorbereiding vastgesteld. Het moest verenigingen duidelijkheid geven en zorgen voor een eerlijke en gelijke behandeling.

Nu wil het college onevenredige kostenstijgingen corrigeren. Als verenigingen in de knel komen, moet je daar uiteraard naar kijken. Maar op onze vraag wat dan precies onevenredig is, kregen we vooral terug dat dit nog wordt onderzocht.

De belofte is dus al gedaan. De maatstaf moet nog worden bedacht.

Voor een verenigingsbestuur is dat bijzonder lastig werken. Dat moet de contributie bepalen, onderhoud plannen en leden vertellen waar ze aan toe zijn. Die mensen hebben behoefte aan afspraken waarop zij kunnen rekenen.

Het college zegt vervolgens dat het zelf het uitvoeringsplan vaststelt. Prima, voor zover het gaat om uitvoering binnen de afspraken van de raad. Maar zodra u die afspraken inhoudelijk wilt veranderen, hoort daar een raadsvoorstel voor te komen. Een coalitieakkoord vervangt geen raadsbesluit.

Daarom vragen wij: welke uitgangspunten blijven gelden in het accommodatiebeleid? Volgens welke openbare criteria komen verenigingen voor financiële verlichting in aanmerking? En legt u veranderingen in de door de gemeenteraad vastgestelde kaders vooraf ter besluitvorming aan diezelfde raad voor?

Want maatwerk moet uit te leggen zijn. Ook aan die andere vereniging, in dat andere dorp. Anders groeit de ruimte voor willekeur.

Aan Samen Verder heb ik daarbij een nadrukkelijke vraag. Uw partij droeg ook in de vorige coalitie verantwoordelijkheid voor dit beleid. Welke afspraken verdedigt Samen Verder dan nu? Als deze partij vindt dat er fouten zijn gemaakt, benoem die dan. Maar laat verenigingen niet raden… welke afspraken nog overeind staan.

Hetzelfde speelt bij de schoolgebouwen. We hebben een Integraal Huisvestingsplan vastgesteld. Daarin staan investeringen die nodig zijn voor goed onderwijs.

Nu wordt opnieuw gekeken naar urgentie en prioritering. Nieuwe inzichten kunnen aanpassing nodig maken. Maar laat dan per school zien wat verandert, waarom dat nodig is en wat het betekent voor kinderen en medewerkers.

Welke planning blijft overeind? Welke school moet mogelijk langer wachten? En wanneer spreken we daar als gemeenteraad over?

Een investering uitstellen kan de begroting tijdelijk ontlasten. Het schoolgebouw wordt er ondertussen geen dag jonger van.

Ook bij andere voorzieningen blijft veel open. Voor het zwembad staat een globale investering van tien miljoen euro in de stukken. Wanneer krijgt deze gemeenteraad een voorstel, inclusief de jaarlijkse kosten en zekerheid dat er altijd een zwembad open is en blijft?

Voor het gemeenschapshuis in Neeritter vermeldt de begroting dat het opgenomen bedrag onvoldoende is voor de bouw en het buitenterrein. In Heibloem blijkt de eerdere planning niet haalbaar en worden de financiële gevolgen nog onderzocht.

D66 heeft deze projecten mede gesteund. Wij kennen dus ook onze eigen verantwoordelijkheid. Juist daarom willen wij dat problemen worden opgelost en initiatiefnemers weten wanneer zij verder kunnen.

En bij Zevenellen: er ligt volgens de antwoorden een verkeersonderzoek in concept, maar de financiële gevolgen daarvan zijn nog niet verwerkt. Wanneer volgen de keuzes, en welke concrete verbeteringen kunnen omwonenden verwachten?

Voorzitter, in de terugblik op honderd dagen dit college zegt wethouder Backus: “Dan maar iets minder grote ambities.”

Dan vraag ik: welke ambities? Welke voorziening wordt kleiner? Welk dorp moet langer wachten? Dat zijn politieke keuzes die hier besproken moeten worden.

D66 wil daarom de volledige investeringsagenda ruim vóór de aankomende kadernota ontvangen. Met per project de kosten, de jaarlijkse lasten, de planning en de keuzes die voorliggen. Zodat we tijd hebben om met inwoners te spreken en als gemeenteraad prioriteiten te bepalen. Kan het college dit toezeggen?

Daarnaast vragen wij aandacht voor de stijgende bouwkosten. Projecten worden duurder, terwijl de budgetten niet vanzelf meegroeien. Wat betekent dit voor onze investeringsagenda? Welke projecten komen hierdoor onder druk te staan en waar wordt het tekort opgevangen? Beseft de coalitie, van Ronduit Open en Samen Verder, dat uitstel ook geld kost en dat we met hetzelfde budget straks mogelijk minder kunnen realiseren?

Voorzitter,

Ruim zeven maanden na de verkiezingen lijkt de motor van deze coalitie nog altijd niet te lopen.

Er moet nog gerekend, onderzocht en geprioriteerd worden. En daarna moeten de belangrijkste keuzes blijkbaar ook nog gemaakt worden.

Bij de start beloofde deze coalitie vast te houden wat werkt en te verbeteren wat nodig is. Maar ruim zeven maanden na de verkiezingen weten onze inwoners nog steeds niet waar ze aan toe zijn.

Misschien wordt het tijd om de startkabels erbij te pakken. Want voorzitter, na ruim zeven maanden mag je toch verwachten dat deze coalitie inmiddels zelf de motor aan de praat krijgt.

D66 wil vooruit.

Dank u wel.

Jort Raemakers,
Fractie D66-Leudal